

Prima Pagină > ... > Introducerea Unei Acțiuni În Justiție > Asistență Juridică > Spain

Asistență juridică

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Care sunt costurile unui proces și cine ar trebui să le suporte în mod normal?

În Spania, administrarea justiției este un serviciu public furnizat gratuit. Nu se percep taxe sau tarife pentru utilizarea serviciului. Cu toate acestea, litigiile generează în mod normal anumite costuri, care constau în principal în următoarele:

1. onorariile avocatului (*abogado*) și ale reprezentantului judiciar (*procurador*)
2. costurile care rezultă din publicarea anunțurilor în ziarle oficiale
3. garanțiile obligatorii în cazul introducerii anumitor căi de atac
4. onorariile experților.

În general, aceste costuri trebuie plătite în avans de către partea interesată. La finalul procedurii, instanța trebuie să decidă cine ar trebui să suporte în cele din urmă aceste cheltuieli prin intermediul a ceea ce în Spania se numește „obligarea la plata cheltuielilor de judecată” (*condena en costas*), reglementată de principiul „partea care cade în pretenții plătește”.

2 Ce presupune asistența juridică?

În conformitate cu articolul 119 din Constituția Spaniei, asistența judiciară este o procedură prin intermediul căreia persoanele care dovedesc că nu dețin resurse economice suficiente au dreptul la o serie de beneficii care constau, în principal, în scutirea de la plata onorariului avocatului și al reprezentantului judiciar, precum și a costurilor corespunzătoare mărturiilor experților, a garanțiilor, taxelor judiciare etc.

Mai precis, astfel de plăți includ:

1. consiliere juridică în faza premergătoare procesului;
2. onorariile avocatului și reprezentantului judiciar
3. costurile care rezultă din publicarea anunțurilor în publicațiile oficiale
4. garanțiile obligatorii în cazul introducerii anumitor căi de atac
5. onorariile experților.

Exclusiv pentru litigiile transfrontaliere [în urma modificării Legii privind asistența judiciară gratuită (*Ley de asistencia jurídica gratuita*)] prin Legea nr. 16/2005 din 18 iulie 2005, aliniind astfel dispozițiile legii modificate menționate la Directiva 2002/8/CE), la lista de mai sus au fost adăugate următoarele drepturi:

- a. servicii de interpretariat
- b. traducerea de documente
- c. cheltuieli de deplasare, în cazul în care este necesară înfățișarea în persoană

d. apărarea asigurată de un avocat și reprezentarea asigurată de un reprezentant judiciar, inclusiv în cazurile în care acest lucru nu este necesar, atunci când instanța dispune aceasta în vederea garantării egalității părților.

3 Care sunt cerințele pentru acordarea asistenței juridice?

Toți cetățenii UE care pot demonstra că nu dispun de mijloace suficiente (pentru litigiile transfrontaliere, acest lucru se aplică numai persoanelor fizice):

a. Resortisanții țărilor terțe care își au reședința legală în Spania sau al căror drept este recunoscut în convențiile internaționale beneficiază, de asemenea, de acest drept (de exemplu, convențiile privind răpirea internațională de copii), în aceleași condiții cu cetățenii UE.

b. În materie de ocupare a forței de muncă, orice lucrător salariat, indiferent de naționalitate și de mijloacele financiare.

c. Asociații și fundații de interes public.

În cadrul procedurilor penale, administrative și administrative preliminare, străinii care pot demonstra că nu dispun de mijloace suficiente pentru soluționarea litigiilor, chiar și în cazul în care nu au reședința legală în Spania.

Indiferent de existența mijloacelor pentru soluționarea litigiilor, dreptul la asistență judiciară se acordă victimelor infracțiunilor bazate pe gen, ale terorismului și ale traficului de persoane, precum și minorilor și persoanelor cu dizabilități mintale atunci când sunt victime ale abuzurilor sau ale relelor tratamente, dreptul fiind extins la membrii supraviețuitori ai familiei în caz de deces al victimei, cu condiția ca aceștia să nu fi fost autorii infracțiunii.

De asemenea, indiferent de existența mijloacelor pentru soluționarea litigiilor, asistența judiciară se acordă persoanelor care pot demonstra consecințe permanente, ca urmare a unui accident, care le împiedică complet să își desfășoare activitatea sau activitatea profesională normală și care au nevoie de asistență din partea altor persoane, în cazul în care obiectul litigiului este o cerere pentru acordarea de despăgubiri pentru prejudiciul suferit.

În fața instanțelor pentru litigii de muncă, în vederea apărării, lucrătorii și beneficiarii sistemului de securitate socială, fără a fi nevoie să se demonstreze că resursele sunt insuficiente.

În cazul litigiilor transfrontaliere, dreptul poate fi obținut dacă persoana în cauză poate demonstra că cheltuielile cu procesul nu pot fi acoperite din cauza diferențelor în ceea ce privește costul vieții dintre statul membru în care persoana respectivă își are reședința și Spania.

4 Poate fi obținută asistență juridică pentru toate litigiile?

Asistența judiciară poate fi acordată în toate tipurile de proceduri, contencioase sau nu, care implică sume mai mari de 2 000 EUR, cu excepția cazului în care obiectul litigiului necesită asistența din partea unui avocat și acoperă toate procedurile, căile de atac care pot fi introduse și executarea hotărârilor.

În procedurile care implică sume mai mici de 2 000 EUR, în cazul în care nu sunt necesare serviciile unui avocat sau ale unui reprezentant judiciar, se poate solicita asistență judiciară și în cazul în care cealaltă parte are reprezentare juridică sau în cazul în care judecătorul sau instanța dispune în mod expres în acest sens pentru a asigura egalitatea între părți.

5 Există o procedură specifică pentru urgențe?

Există posibilitatea numirii provizorii, fie de către Barou (*Colegio de Abogados*), în termen de maximum 15 zile lucrătoare de la primirea cererii, fie pe baza unei hotărâri judecătorești.

6 De unde pot obține formularul de cerere privind asistența juridică?

De la Serviciul de consiliere juridică (*Servicio de orientación jurídica*) al barourilor, birourile grefierilor (*Decanatos de los Juzgados*) și comisiile provinciale pentru asistență judiciară (*Comisiones provinciales de Asistencia Jurídica Gratuita*).

Consiliul General al Baroului (*Consejo General de la Abogacía Española*) pune la dispoziția cetățenilor un portal web pentru asistență judiciară ([Justicia Gratuita](#)), unde este posibil, printre altele, să se completeze formularul de cerere de asistență judiciară sau să se verifice dacă sunt îndeplinite condițiile financiare necesare pentru a beneficia de asistență judiciară, însă este întotdeauna necesar ca documentele și cererea să fie depuse în modalitatea prezentată mai jos.

Unde se trimit cererile

Cererile de asistență judiciară, împreună cu documentele relevante, trebuie depuse la serviciile de consultanță juridică ale baroului de la locul în care se află instanța sesizată cu litigiul principal sau la instanța de la domiciliul solicitantului, în cazul în care nu a fost inițiată o procedură.

7 Ce documente trebuie depuse cu formularul de cerere privind asistența juridică?

Documente referitoare la:

1. situația financiară a persoanei în cauză și a membrilor familiei sale
2. situația personală și familială
3. protecția juridică solicitată.

Mai precis, următoarele documente:

1. confirmarea plății impozitului pe profit (*Certificado de liquidación del Impuesto sobre Sociedades*) (în cazul persoanelor juridice)
2. fotocopie a declarației de interes public sau a înscrierii în Registrul fundațiilor (*Registro de Fundaciones*) (în cazul persoanelor juridice)
3. confirmarea proprietății (*Certificado de signos externos*) eliberată de autoritățile locale de la domiciliul solicitantului
4. confirmarea înregistrării reședinței (*Certificado de empadronamiento*)
5. confirmarea de către INEM a perioadei de șomaj și a primirii prestațiilor
6. confirmarea primirii pensiei de stat (*Certificado de cobro de pensiones publicas*)
7. certificat eliberat de Serviciul public de stat pentru ocuparea forței de muncă (*Servicio Público de Empleo Estatal* - SPEE) care atestă primirea prestațiilor de șomaj și perioada în care sunt acordate acestea
8. altele (orice document utilizat pentru a dovedi faptele declarate).

Cu toate acestea, pentru a accelera procesul de depunere a cererilor, dacă este autorizat în mod expres, baroul poate să solicite unele dintre aceste certificate în numele justițiabililor.

8 Unde trebuie depusă cererea de asistență juridică?

Cererile de asistență judiciară trebuie depuse la serviciile de consultanță juridică ale baroului de la locul în care se află instanța sesizată cu litigiul principal sau la instanța de la domiciliul solicitantului, în cazul în care nu a fost inițiată o procedură. În acest din urmă caz, instanța trebuie să transmită imediat cererea către baroul competent teritorial.

Aceste barouri sunt desemnate drept autoritate care primește cererile în litigiile transfrontaliere. În astfel de litigii, autoritatea care emite cererea este baroul de la reședința obișnuită sau domiciliul solicitantului.

Un cetățean european al cărui stat este parte la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară poate depune cererea la autoritatea centrală desemnată de țara sa pentru punerea în aplicare a acordului.

Cererea trebuie prezentată înainte de inițierea procedurii sau, în cazul în care partea care solicită asistență judiciară este pârâtul, înainte de depunerea întâmpinării. Cu toate acestea, atât reclamantul, cât și pârâtul pot solicita asistență judiciară ulterior, după ce au dovedit că situația lor financiară s-a schimbat.

9 Cum pot afla dacă am dreptul la asistență juridică?

Baroul poate adopta următoarele decizii provizorii:

- a. notificarea persoanei în cauză cu privire la existența unor deficiențe în cerere, care trebuie rectificate în termen de 10 zile, în caz contrar cererea urmând să fie închisă
- b. declararea cererii ca fiind inadmisibilă și nefondată și notificarea Comisiei pentru asistență judiciară în consecință
- c. declararea cererii ca îndeplinind cerințele legale, caz în care va numi un avocat în termen de maximum 15 zile, notificând Asociația reprezentanților judiciari (*Colegio de Procuradores*) pentru ca aceasta din urmă să numească un reprezentant judiciar în termen de 3 zile. Baroul va transmite cererea Comisiei pentru asistență judiciară în vederea aprobării finale.

În cazul în care Baroul nu poate lua o decizie în termen de 15 zile, solicitantul trebuie să trimită cererea direct Comisiei pentru asistență judiciară, care trebuie să decidă imediat numirea provizorie a avocatului și a reprezentantului judiciar (*abogado și procurador*), verificând în același timp informațiile și documentele.

Decizia finală privind acordarea sau nu a asistenței judiciare trebuie adoptată de Comisia pentru asistență judiciară în termen de maximum 30 de zile de la primirea dosarului. În cazul în care, după 30 de zile, nu s-a luat încă o decizie, deciziile provizorii adoptate de Barou și de Asociația reprezentanților judiciari vor fi ratificate.

În termen de trei zile, decizia trebuie notificată solicitantului, baroului, Asociației reprezentanților judiciari și instanței care se ocupă de procedură sau președintelui completului, în cazul în care procedura nu a fost inițiată.

10 Ce ar trebui să fac în cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică?

În cazul în care sunteți reclamant, trebuie să depuneți cererea, înainte de a iniția procedura, la baroul de la locul în care se află instanța care soluționează litigiul principal sau la instanța superioară de la locul în care își are domiciliul solicitantul.

1. Dacă sunteți pârât, trebuie să depuneți cererea înainte de a contesta acțiunea. Depunerea unei cereri de către pârât nu suspendă procedura; cu toate acestea, din oficiu sau la cererea persoanei în cauză, instanța poate să dispună suspendarea procedurii până la adoptarea deciziei de acordare sau de refuz al asistenței judiciare.

În cazul litigiilor transfrontaliere în care se solicită asistență judiciară pentru sesizarea unei instanțe dintr-un alt stat membru, cererea poate fi înaintată, de asemenea, baroului (în cazul rezidenților din Spania afectați de un litigiu în alt stat) de la locul obișnuit de reședință sau de domiciliu al solicitantului.

11 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică, cine îmi va alege avocatul?

Potrivit regulii generale, avocatul este numit de barou prin rotație. Cu toate acestea, este posibil ca persoana în cauză să își desemneze propriul avocat, cu condiția ca acesta să renunțe la dreptul de a primi remunerație pentru serviciile sale.

12 Asistența judiciară acoperă toate cheltuielile de judecată?

Aceasta acoperă următoarele costuri:

1. consiliere juridică în faza premergătoare procesului

2. onorariile avocatului și reprezentantului judiciar
3. costurile care rezultă din publicarea anunțurilor în publicațiile oficiale
4. garanțiile obligatorii în cazul introducerii anumitor căi de atac
5. onorariile experților
6. o reducere cu 80 % a taxelor pentru actele notariale și certificatele din registrele funciare și comerciale.

În plus, în cazul litigiilor transfrontaliere, sunt incluse serviciile de interpretare și de traducere a documentelor, precum și deplasările, în cazul în care prezența personală este considerată necesară de către instanța care audiază cauza.

13 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi doar asistență juridică parțială, cine va suporta restul costurilor?

În cazul în care venitul este cuprins între două și cinci salarii minime la nivel național, Comisia pentru asistență judiciară poate acorda, în mod excepțional, asistență judiciară pe baza situației personale și familiale a solicitantului.

Se ține seama de situația familială a solicitantului, de numărul de copii sau de membri de familie aflați în întreținere, de taxele judiciare și de alte cheltuieli care decurg din inițierea procedurii sau de alte cheltuieli de natură similară, evaluate în mod obiectiv și, în orice caz, în cazul în care solicitantul deține statutul de ascendent al unei familii numeroase dintr-o categorie specială.

În aceleași condiții ca cele prevăzute la alineatul anterior, asistența judiciară poate fi acordată pe baza stării de sănătate a solicitantului și a persoanelor cu handicap menționate la articolul 1 alineatul (2) din Legea 51/2003 din 2 decembrie 2003 privind egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea universală pentru persoanele cu handicap, precum și persoanelor de care acestea depind, atunci când aceste persoane acționează în cadrul procedurilor în numele și în interesul lor, cu condiția ca aceste proceduri să fie legate de starea de sănătate sau de dizabilitate care dă naștere acestei recunoașteri excepționale.

În astfel de cazuri, Comisia pentru asistență judiciară în cauză trebuie să stabilească în mod expres care dintre prestațiile menționate la articolul 6 se aplică solicitantului.

Cheltuielile de judecată neacoperite trebuie suportate de persoana în cauză, până la pronunțarea deciziei instanței cu privire la cheltuielile de judecată. În cazul în care cealaltă parte este obligată la plata cheltuielilor de judecată, beneficiarul parțial va recupera de la aceasta eventualele cheltuieli de judecată pe care le-ar fi suportat.

În cazul cetățenilor care își au reședința într-un alt stat al UE, regula de mai sus se aplică în mod prudential, ținând seama de nivelul de trai din statul de reședință, pentru a evita orice prejudicii care ar putea fi cauzate solicitantului.

14 Asistența juridică acoperă, de asemenea, cheltuielile legate de căile de atac?

Odată ce dreptul la asistență judiciară a fost recunoscut pentru un litigiu, acesta se extinde la toate procedurile și evenimentele legate de litigiu, inclusiv la executare, dacă aceasta are loc în termen de doi ani de la pronunțarea hotărârii în primă instanță, precum și la toate căile de atac declarate împotriva hotărârilor pronunțate în cadrul aceluiași litigiu, fără a fi necesară o solicitare suplimentară.

15 Asistența juridică poate fi retrasă înainte de încheierea procesului (sau chiar revocată după proces)?

Decizia de acordare a asistenței judiciare poate fi revocată dacă a fost obținută printr-o declarație incorectă, falsă sau prin omisiune din partea solicitantului.

Plata aferentă asistenței judiciare poate înceta în cazul în care situația financiară a persoanei căreia i-a fost acordată se îmbunătățește în termen de trei ani.

În oricare dintre aceste scenarii, se aplică regula generală: costurile vor fi suportate de partea care cade în pretenții.

16 Pot contesta decizia prin care mi s-a refuzat cererea de asistență juridică?

Puteți contesta o decizie privind asistența judiciară printr-o scrisoare adresată Comisiei pentru asistență judiciară în termen de 10 zile de la notificarea deciziei. Contestația dumneavoastră va fi soluționată de instanța competentă.

17 Cererea de asistență juridică are ca efect suspendarea termenului de prescripție?

În conformitate cu articolul 16 din Legea privind asistența judiciară gratuită, această cerere nu suspendă, în principiu, procedura. Cu toate acestea, pentru a evita ca dreptul la o acțiune să se prescrie sau ca oricărei părți să i se refuze dreptul la un proces din cauza expirării termenului, grefierul instanței, din oficiu sau la cererea părților, poate dispune suspendarea termenului până la pronunțarea unei hotărâri cu privire la acordarea ori neacordarea asistenței judiciare sau până la numirea provizorie a unui avocat și a unui reprezentant judiciar în cazurile în care reprezentarea juridică este fie obligatorie, fie necesară în interesul justiției, cu condiția ca cererea să fi fost introdusă în termenele prevăzute în materie civilă.

În cazul în care cererea este depusă înainte de începerea procedurii și acțiunea poate fi prejudiciată la de un termen de prescripție sau de expirare, orice astfel de termen se întrerupe sau, respectiv, se suspendă până la numirea provizorie a unui avocat și, dacă este obligatorie, a unui reprezentant judiciar care acționează în numele solicitantului; în cazul în care nu se poate face o astfel de numire, aceste termene vor fi întrerupte sau suspendate până la adoptarea unei decizii administrative definitive cu privire la acordarea sau nu a asistenței juridice.

Termenul de prescripție începe să curgă din nou de la data la care solicitantul este notificat în legătură cu numirea provizorie a unui avocat de către barou (*Colegio de Abogados*) sau, după caz, de la data la care Comisia pentru asistență juridică emite decizia sa de a acorda sau nu asistență juridică și, în orice caz, în termen de două luni de la data depunerii cererii.

Ultima actualizare: 24/07/2025

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.